

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Pói'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretinlu pentru Ostruaguri'a: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strai-
netate: pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu
5 fi. pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte sidieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Doine

de pr'in militra.

I.

Frundia verde de ciresiu, —
In freistadt Caransiebesiu
Aerulu se-a cam stricatu
Sí mari pagubi a causatu
Pr'ntre fete sí neveste;
Auscultati acum' poveste:

Pre-o cucóna d'in piatia
A lovit-o mare grétia
Taman candu sà se pornésca
La Thali'a romanésca;
Sí 'n teatru 'n locu de-à merge,
Orvosiuulu sudórea-i sterge
De pre frunte, de pre fatia,
Pon' si lui i vine grétia.

Ér' la balu, candu câte-odata,
De sí merge ea fortiata,
— Se 'ntielege cà vorbescu
Despre balulu romanescu,
Unde-e datin'a la noi,
Ca sà jóce s „de duoi,” —
Pe locu o lovescu nevoi,
Sí, sorman'a, 'n data díce,
Orvosiuului ei: „amice!”
Komm' mein kedves lass' uns gehen,
Mir schadet das dumme Drehen!

II.

Alt'a ér' ce-e la voróva,
Sfrantiusóic'a d'in Iiv'a,
De-i vorbesci pe romanía,
Capeta ipocondria,
Sí-o vedí cum se svircolesce,

Cascandu sbiéra-apoi nemtiesce:
„Wir sind, bitte, deutsch erzogen,
Können nichts volochisch sagen!”

III.
Colo mai o coconitia
Se vaita cà-a ei guritia
Pucintelu i s'a 'nstrembatu,
Limb'a i s'a scaltiatu,
De candu unu june-o silesce,
Sà vorbésca romanesece. . . .

IV.

Frälein X. ea jace 'n patu,
Cà-ci nu-i vine regulatu —
„Famili'a“? - ah Gott bewahr!
Inse der liebe „Bazar“,
Alu ei einzig Leibsjournalu!

V.

De necasu alt'a ér' inca
Neci smochine nu mai manca,
De candu cineva-o silesce,
Sà cetésca romanesece. . . .

VI.

Mai la délu sí mai in diosu
Totu in Siebesiuulu frumosu,
Intre altele pe-o mica
Domnis óra pisipirica,
Fiindu cà e epidemia
De bóla de militia,
Fórte desu o prindu fiori,
Are lipsa d'ajutoriu;
Da 'ntre medicii cei nuoi
Vragitori sunt numai duoi
Pentru cele de la oi —

Unu voinicu cu 4 boi.

Anechote.

I.

Hrana mediósa.

„Cu ce apa se póte botézá?“ — întrebá esaminatorul pre unu clericu romanu.

„Numai cu *apa naturala*.“ — respunse întrebátulu.

„Ce întielegi DTa sub *apa naturala*?“ —

„Ap'a de riu, acea din fontana, — sí *sup'a* (zam'a) clericiloru.“ — respunse clericulu indiferentu.

II.

Maniera buna.

La militii se indatinéza a se tiené „scóla de érna.“ — La o asemenea ocaziune capitanulu comandantu, între altele, a începutu să tiena ostasiloru o predica morala. „Nu se potrivește cu demnitátea unú ostasiu, ca să între in cêrta cu civilistii, ori să lee parte la certele escate între acesti'a: pentru acea, déca unu ostasiu se afla in birtu sí vede cá civilistii insceneza sgomoturi, este mai bine ca ostasiulu să-si bea vinulu ori berea sa, sí să parasésca birtulu.“ grai capitanulu in tonu sfatosu.

Unulu d'între invetiaceii lui Marte erá inse mai pucínu atentu, decâtu s'ar fi cerutu.

„En — spunemi DTa, fiindu cá nu affii demnu să fii atentu, — grai capitanulu catra acest'a, — ce trebe să faca unu ostasiu, candu elu se afla într'unu birtu, unde civilistii insceneza sgomoturi?“

Ostasiulu se puse in positi'a „Habt Acht!“ — apoi respunse: „Li bea berea ori vinulu, sí parasesece localulu!“ —

III.

O fórte próspeta cunoscintia.

Tiganulu se aflá in cas'a domnului notariu, avendu să vorbésca cu elu in chestiuni, ce-i priviá numai pre ei duoi.

Indata intrá in casa unu vechiu cunoscutu alu notariului. — Tiganulu, aflandu-se elu apópe de usia, se trase dupa usia, candu óspele daschisa, sí de aici începú să salute pre noulu venitu cu o rara confidentialitate.

„De unde me cunosci tu pre mine, — mái tiganane?“ — întrebá óspele cam suprinsu.

„D'apoi — numai d'aici *de dupa usia* — me rogu la Domnulu.“ — respunse tiganulu.

IV.

Si-a datu de omu.

S'a opritu orologiulu unui conte — caletoriu pr'in confiniulu militariu. — La cea mai de aprópe statiune, contele, voindu a-si îndreptá orologiulu, întrebá pre oficiantulu postalu despre starea vremii. —

„Câte óre sunt, domnulu meu?“ — „*Chiar atâte*, — respunse oficiantulu, grobianu, ca granicerii indeobsce, — *la câte se adapá boii*.“ — „Ah! — respunse contele sarcasticu, — sí DTa inca totu arci?“

Starea tempului.

Aerulu carnavalului e incarcatu cu masce; pe unele parti d'in Ostro-Ungari'a plóa la esecutiuni de dare; între Angli'a sí Rusi'a a intratu recéla mare; in Spani'a vigeli'a a stárematu tronulu lui Amadeu; in Franci'a, dupa mórtea lui Napoleon, republic'a lui Thiers a începutu se cam inghietie, sí termometrulu creditului ungurescu a picatu pone la nul'a.

Carnevalulu.

Multe lucruri de mirare
Vedi, audi, in lumea mare,
Cari altu-candu ar fi scandalu; —
Hei, dar' nu 'su acum'a frate,
Cà-ci — Dieu — multe sunt iertate
In faimosulu carnevalu.

Cum-cà susu in *Pute-a Pesce*

Unu *Alecs'a*, ce traesce
C'ablegatu sí-e pré vialu.
Nu mai casca gur'a, tace,
E - adevéru cá elu o face, —
Dar *numai* in carnevalu.

De decóra cruci, ordine,
Reverendele romane
Intr'unu numeru colosalu,
Li strigati cu micu sí mare,
Sà le-anine la chieutóre,
Cà-e iertatu — in carnevalu!

Déca nesce damicele,
Inocente 'n arte bele,
Dau concertu urmatu de balu.
Sí succede *de minune* —
Ori ce omu cu minte spune:
Dá! se póte 'n carnevalu!

Ér' acum' fiindu la fine
V'insemnati — rogu-Ve — bine
Lucerulu micu — pré naturalu —,
Cà a spune cuiv'a 'n facie
Adevérule cu franchétia —
E permisu — *in carnevalu!* —

Grelusiulu.

Gorespundintia.

Scrisorile lui Pacal'a catra Tandal'a.

Ti-aduci a-minte iubite frate, cá ti-am fostu mai scrisu despre starea mea d'in *Fagavásu*; m'au dusu pe catele, sí m'am insimbritu sí eu de cortesiu, dar' o sórte vitréga! ce să o patiescu, nisce mistei, ca vai de ei, así-mi incinsera vre-o câteva pe spate, de sí acum' sum strimbu de ele; necasitu, amaritu, strimbu, ce să facu, unde să me ducu; parale nu am, — salariulu cortesitului fiindu aproportionatu persónei, — así'a dara scii tu pré bine, cá, de cáta suma m'am potutu imbucurá; abiá mi-a ajunsu, să-mi potu cumpará pucínu spirtu, de órace silvoriulu nu-mi place; de altumintea sum omulu „sui juris“.

Preambulandu-me de pré un'a strada pre alt'a, bagu branc'a in busunariulu d'in laintru. sí, ad „*horendum*,“ se acatia de degete patru cruceri de cei mari, va să dica intru un'a massa. De bucuria, uitu, cá sum strimbu, me facu dreptu, ca cutare, care devine presiedinte la tribunalulu regescu. Unde să me ducu, ce să facu? Éca nodulu dela Gordiu lu-deslegá otelasulu d'in steng'a; — sí nu me oprescu pan' la contignatiunea prima, unde apoi ocupu locu lunga o mésa verde. In carciuma nu erá neci unu sufletu de omu, întielegu óspeti. Punu straiti'a pre mésa, scotu pescele, remasu dela alegere, voescu să taiu d'in pane, inse in daru; pre norocu mi-a fostu la mana un'a pétra, cu ajutoriulu carei'a mi-a succesu frangerea ei. Ací mi-am adusu a-minte de cuvintele sante ale domnului nostru Isusu Cristosu.

Crede-me iubite frate, că, așa cu dulce, nu-am gustatu de multu, ca și după lupt'a dela alegere, cu tôte că panea a fostu cam tare, și pescele cam statutu; după ce am mancatu, și m'am saturatu, „non plus ultra,” me pusei la beute, și beui in poterea aloru patru cruceri; dar' fiindu ostenitu și necesitu, spiritulu spirtului mi-a iritatu crerii, cari au eruptu in elocintia cea mai placuta, și cu tôte, că nu eră nimene in giurulu meu, am ridicatu pocalulu golu intru sanetatea noului deputatu.

Nu peste multu tempu au aparutu ideile, pleopiile incepura a se acatiă catra o-l-alta. Acum pareă, că vedu in aintea mea totu barbati raniti, cu manele catra ceruri, cerendu resbunare, muieri, cu perulu despletitu, intonandu mantuire, — prunci mici, blastemandu pre causatorii doreriloru parintiloru sei; in fantasmele acestea petrundietorie, dar' frumose, me conturba cineva cu unu „diu'a buna”; nu cu pucina ostenela mi-a succesu a indreptă ochii catra elu, pone candu in urma l'am potutu deschilini de altu ceva. Esteriorulu respectivului prospicte mai afabili și mai stralucitu de cătu alu meu; asfă-dara se subintielege, că legatur'a amiciei numai decatu se facu robusta intre noi, „beuramu pocalulu indatinatu;” firesce, spesele le-au prestatu pretenulu celu nou; d'in vorbe, declarandu-ne reciprocu secretele celea mai intime; amiculu meu scote d'in un'a straitia unsa și farinosa o hartuilia. Dar' după desfacere, pareă că-e unu lepedeu; (linceolu:) și „per amorem,” citescu,—dar' pareă, că me insiela ochii,—*jegyzői szigorlati bizonyitvány!* mai la vale „*Kövérvidéke községi jegyzői szigorlati jobb oldali bizottságtól*”; preste voia rostii cuventele „ex terra felice mamaligariorum”; dar' amiculu meu liniscitoriu mi respunde, „éta frate premiulu osteneli mele de doue dîle, séu voescu a dîce, de unu diumetate de patrariu de ora, — sub care restempu s'a induratu partid'a stenga a alungă pre cea drepta dela alegerea d'in *Mestecanu*, cu care ocaziune nu m'am potutu opri nici eu pon' aci”

Ar fi multu, iubite frate, să le punu tôte pre papiru: căte lupte verbale s'au intemplatu intre noi; dar' in fine, me convinse amiculu. Fine'a consultariloru nōstre a fostu: du-te depune rigorosulu notariulu, unde l'am pusu și eu, și vei fi fericitu; dar' inca un'a data ti spunu nu uită numele: *Brtl Gyrgy*; rostescelu mai de multe ori, apoi grigea mea că vei reusi la esamenu, „sicut decet”; la d'in contra vei cadè, cu sciinti'a și philosophi'a lui Socrate și Aristotele, de ora-ce acolo in tiér'a cea fericita sunt cam infocati domnutii Inca un'a: candu vei intră in capital'a *Siomcutei* d'in tiér'a distriptului mixta mamaligariis pusilanimis *Köváriensibus*, in steng'a vei vedè unu „göz-malom” apertienatoriu unui'a d'intre domnii censoratori, presentéza-te și acolo, nu uită numele

Acum' adio! Póte că-i suferi și tu multu pentru diplom'a ceea, dar' pita pre veci; fii mangaetu.

Luai strait'a pe spate, pusei opincele in ea, ca să potu sbur'a mai repede; după un'a caletoria de cinc dîle și diumetate, ajunsei fine finali la loculu mantuirei; de ar avea capacitate cuventatōria gubiti'a mea, de ar avea ochi lacrimatōri spatele; de ar sci strigă perii capului, ar spune suferinti'a mea, pon' aci pentru unu simplu nume,—și „noch dazú” d'in parte'a natiunei mele de unu sange; in daru, diplom'a este pre viétia, ér' ranele se scortioséza, prindu pelitia

Acù, me gatu la rigorosu, studii sunt cam multe; dar' pentru mine sunt destulu ranele

Pon' la revedere, candu cu diplom'a in spate . . . vomu avè tempu a vorbi mai pre largu la o-lalta.

Alu teu frate de cruce:

PACALA. m. p.

Unirea Romanimei.

(Dedicata celoru d'in activitate)

1848 { „Romani d'in patru anghiuri, acumu ori nici odata! —
Uniti-ve in cugetu, uniti-ve'n simttri!”

Muresianu,

O mare umbra eroica!
Privesce visulu teu:

1871

.
Uniti suntemu in cugete.
Alexandri.

1873

. . . O! că-ci sangele loru e de vitia romana,
. . . Și in bratiile loru e putere Traiana!

I.

Susu, la Carpatii betrani și la Dunare'n vale,
Susu la Nasedu, Fagarastu,
Diosu la Aradu și Carasiu,
Susu la Sibiiu și Abrudu, la orasie regale,
Diosu pe la Iasi, Bucuresci,
Putn'a, Galati și Pitesci,
Junii s'adunu, cu betranii la svatu
Stau, și cu vorbe maestre se batu;
Că-ci o dorintia pre toti fara sémenu ii póta:
Tierii s'aduca folosu
Ca slugitoru credintiosu.

II.

O! că-ci palpita anim'a loru viforosa,
Candu potu densii s'adune comori de folose! —
Unii s'alegu deputati și se ducu pe la Peste;
Altii remanu la caminu,
Standu—ca să lupte cu chinu.
Unii se lupt' apoi in Bucuresci romanesc;
Altii orasie padiescu
Și pe norodu fericescu.
Unii poruncile dau — de folosu;
Altii, supusi, i le facu credintiosu.
Că-ci o dorintia pre toti fara sémenu ii póta:
Tierii s'aduca folosu;
Pentru salariu — Dieu cam grosu!

TANDA SI MANDA

T. Spune-mi, frate, de ce Domnii reprezentanti comunali d'in *Lugosiu*, cari sunt totu odata și membrii comitetului comitatensu, nu au spriginitu caus'a podului d'in L. . . . ei esiau unulu după altulu d'in sal'a cunregatiunei, candu se apropiă tempulu votisarii?

M. Pentru-că se au temutu de primesdi'a podului.

T. Ce felu de primejdia?

M. Póte nu scii, că mai de una-di o fctă d'in lumea prostituata se aruncă de pe punte in apa.

T. Ba sciu; nu sciu inse ce are ast'a a face fatie de reprezentantii comunali.

M. Aceea, că vedi și loru li-a fostu frica, că deca in caus'a podului voru votisă in interesulu comunei; atunci nu voru mai capetă bani d'in cass'a de pastrare, și atunci voru fi siliti a-si dá și ei de pe podu in apa.

Opuri, cari sunt acum'a la ordina d'ilei, si cari afla mai mare trecere la publicu.

1. Mascatulu nationalistu.
2. Neputintiosulu guvernulu.
3. Serantoculu la domnia.
4. Venatori si talbari.
5. Obrasnici'a jidovésca.
6. Paserea se cunoște pe pene.
7. Scintitululu secretariu.
8. Consortiulu dracescu.
9. Orbitulu de patimi.

Opuri, cari acum'a se tiparescu in mii si mii de exemplarie.

1. Scisori secrete, spionesci.
2. Prosti'a ministeriala.
3. Mameluculu protectionatu.
4. Cu mintiun'a trece lun'a.
5. Secretulu *Dragutiei*.
6. Pre bani si pe draculu.
7. Advocatulu a-la Rozsa-Sándoru.
8. Restauratiunea.
9. Candidatulu cersitoriu.
10. Aristocratulu flamendu.

Opuri, cari nu au mai multu neci o valóre la publicu.

1. Onórea casei.
2. Calea drépta e cea mai buna.
3. Glasulu poporului.
4. Opiniunea publica.
5. Credinti'a femeésca.
6. Copil'a fore zestre.
7. Nationalistulu adevératu.
8. Junele onestu.

O buna recomandare.

Este unu lucru, cunoscutu d'in Lipov'a pone 'n Pancot'a, cumcà sírieni sunt cei mai „ocosi“ — ómeni. Fiesce-care, dejá la nascere, este, celu pucínu, „*diu-metat' de fiscalu.*“

Deci unulu d'entre acesti sírieni, findu, ca tot-deun'a, in lipsa de bani, si-duse vinulu la Aradu spre vendiare.

„Jupane! — grai elu catra unu vinariu jidanu. — Eu sa-ti dau vinu! dar' vinu, scii dela butucu: càtu lu bei, — „*càtu te calca nevoi'a!*“

Jidanulu, nepricependu acestu terminu tecnicu pentru insemnarea betiei, se ferí de vinulu sírianului.

Tóc'a Redactiei si a Aministratiei.

(Eróre de tipariu.) Nrulu trecutulu in locu de alu „7“ lea sa fia privitu de alu „6“ lea.

„*La judecu*“: este unu plagiu dupa „*Fligende Blätter.*“

Dñi Dr. I. C. D. in *Constantinopole*: Priimesce marea mea multumire pentru corespondinti'a menita lui „*Gur'a Satului,*“ ceea ce va avè sa apara in procsimulu nru. Vedi ca posedi si óre-care vena satirica? Voiesce numai si vei fi! . . . Asceptu cu doru continuarea apromisa — fia d'in capital'a tuturoru romaniloru, fia dela frontier'a Parsiei, o dici tu, — fia macar d'in capetulu lumei, o dici eu.

Dñi G. S. in *Sabiu*: Competinti'a o am tramisu pr'in asemnata de posta; éra cuitanti'a — de care altu-cum nu aveam trebuintia, dupa ce me incredu in DTA — o am predatu dñi I. G. Vedu, si o sein, ca esci multu interesatu pentru esistinti'a acestui diariu; ti-o multumescu d'in anima!

D'in caus'a mortii parintelui redactorului dirigente, diurnalulu nostru a intardiatu cu 3 zile.

Proprietariu, editoriu si redactoru dirigente: **Mircea B. Stanescu.** — Girante respundietoriu si corectore: **Basilu Petricu.**

P U B L I C A T I U N I.

Mircea B. Stanescu, avocatulu in Aradu si deputatu la diet'a Ungariei, d'inpreuna cu soci'a sa **Elis'a Machi-Versigannu**, — **Iosifu Stanescu**, notariu cercualu in Iosasi, d'inpreuna cu soci'a sa **Ilén'a Talosiu**, — **Emili'a Stanescu** d'inpreuna cu sociulu seu: **Teodoru Rad'a**, preotu romanu gr. orient. si cu prunciu loru: **Lucreti'a**, **Liviu** si **Emili'a**, — **Rosalí'a Suciú** maritata **Ioanovicu**, — **Ioane de Sombati** celu teneru, negutiatoriu in Aradu, d'inpreuna cu fiii sei: **Gregoriu**, ampoiatu in Constantinopole si **Ioane**, stud. de gimn. — **Ioane de Sombati** celu betranu, proprietariu in Aradu, d'inpreuna cu fic'a sa: **Mari'a** maritata **Savicu**, — **Iovanc'a Bradénu** veduvita de **Sombati** d'in Sigmundhazu, d'inpreuna cu fic'a sa: **Ilén'a** marit. dupa **Paulu Derjanu**, portarelu de post'a reg. in Pest'a, — **Georgiu de Sombati**, ospetariu in Secusiciu, — **Stefanu de Sombati**, morariu in Zaderlak, — veduv'a **Aloisi'a** de **Sombati** proprietarésa mare in Vien'a, — **Macsimu de Miclosi**, preotu in Radn'a, d'inpreuna cu sororile sele, — **Andriú Machi**, protopopulu Buteniloru, d'inpreuna cu soci'a sa **An'a**, si in numele altoru rude, aducu la cunosciintia in publicu tristulu evenimentu familiaru, ca iubitululu loru **tata**, respectivaminte **mosiu**, **unchiu**, **socru** si **cumnatu**:

Atanasiu Stanescu,

preotu orientale romanu,

in ¹⁵/₂₇ Faurariu, 1873. inainte de amédi la ór'a 10, dupa multe suferintie, in etate de 60. ani, a re-pausatu in Domnulu.

Inmormentarea se va face in ^{17. Faurariu}/_{1. Martiu} cur. inainte de amédi la ór'a 10 dela cas'a d'in Aradu a fiului seu (strat'a Teleki-ana, nrulu 27.) asiediendu-se osamintele in mormintii gr. or. la loculu familiaru.

Sà-i fia tieren'a binecuvéntata!